

POWIATOWY URZĄD PRACY W ZAWIERCIU

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE ZAWIERCIAŃSKIM
W 2013 ROKU**

CZĘŚĆ I DIAGNOSTYCZNA

Zawiercie, marzec 2014 r.

Spis treści

Wstęp	4
1. Analiza bezrobocia według zawodów i ich grup	5
1.1. Bezrobotni i struktura bezrobotnych według grup zawodowych	5
1.2. Napływ i struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodów	7
1.3. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie	8
2. Analiza wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej według zawodów ...	10
2.1. Oferty pracy według zawodów i ich grup	10
2.2. Zawody ze względu na szansę uzyskania oferty	12
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	14
3.1. Zawody deficytowe	14
3.2. Zawody zrównoważone	16
3.3. Zawody nadwyżkowe	17
3.4. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD	18
Podsumowanie	20
Spis tabel.....	22

Wstęp

Celem sporządzenia niniejszego raportu jest przedstawienie rankingów zawodów deficytowych¹ i nadwyżkowych², które stanowią narzędzie służące do śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy w zakresie popytu i podaży pracy. Uzyskane informacje mogą być pomocne np. przy inicjowaniu szkoleń dla bezrobotnych, planowaniu kierunków kształcenia zawodowego, a także właściwym planowaniu i prowadzeniu działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Prowadzenie monitoringu, jak wynika z zapisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³ jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Raport został sporządzony zgodnie z zaleceniami metodycznymi opracowanymi przez Departament Rynku Pracy⁴ oraz na podstawie tabel wynikowych dotyczących powiatu zawierciańskiego za rok 2013, dostępnych na stronie www.mz.praca.gov.pl. Podstawowym źródłem informacji są dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu MPiPS-1 – załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy oraz załącznik 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”.

Prezentowany raport ma charakter diagnostyczny i na przełomie sierpnia/września 2014r. będzie uzupełniony o część drugą poświęconą badaniu popytu na pracę oraz badaniu absolwentów szkół wyższych (w oparciu o dane z GUS i Systemu Informacji Oświatowej MEN).

Używane w treści nazwy i symbole cyfrowe są zgodne z „Klasyfikacją zawodów i specjalności” wprowadzoną Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej⁵, która obejmuje między innymi 2366 zawodów i specjalności.

¹ Zawody, gdzie liczba ofert pracy przekracza liczbę rejestrujących się w danym okresie bezrobotnych.

² Zawody, gdzie liczba bezrobotnych przekracza liczbę ofert pracy.

³ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, art. 8 ust. 1 pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9 (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późniejszymi zmianami).

⁴ „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537) oraz zmienione Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1268).

1. Analiza bezrobocia według zawodów i ich grup

1.1. Bezrobotni i struktura bezrobotnych według grup zawodowych

Na koniec grudnia 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu odnotował 7 581 osób bezrobotnych z czego 50,6% stanowiły kobiety. W porównaniu z analogicznym okresem 2012 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 306 osób tj. o 3,9%. Stopa bezrobocia w powiecie zawierciańskim na koniec roku 2013 kształtowała się na poziomie 17,5% (przy 11,2% w województwie śląskim i 13,4% w kraju).

W końcu roku 2013 spośród zarejestrowanych bezrobotnych zdecydowana większość tj. 6 160 osób posiadała zawód, co stanowiło 81,3% ogółu bezrobotnych. Pozostałe osoby (18,7%) klasyfikowane były w grupie osób bez zawodu⁶. Tabela 1 przedstawia zawody według największej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 1. Bezrobotni wg zawodów.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym				
			Kobiety	Absolwenci		Powyżej 12 miesięcy	
				razem	kobiety	razem	kobiety
0	Bez zawodu	1421	734	159	80	253	137
522301	Sprzedawca*	334	313	5	5	146	137
722204	Ślusarz*	236	4	3	0	89	2
331403	Technik ekonomista*	234	211	10	9	79	75
311504	Technik mechanik*	156	13	1	0	58	6
711202	Murarz*	153	0	0	0	70	0
512001	Kucharz*	132	104	6	2	37	31
741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	109	7	1	0	42	6
753105	Krawiec*	109	104	0	0	46	46
723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	99	0	4	0	21	0
722314	Tokarz w metalu	98	10	0	0	37	7
723105	Mechanik samochodów osobowych	95	0	0	0	41	0
931301	Robotnik budowlany	95	1	1	0	43	1
411004	Technik prac biurowych*	90	84	3	3	41	39
235107	Pedagog	89	83	11	10	26	25
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	87	72	0	0	24	20
731805	Przędzacz	87	87	0	0	49	49
723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	81	23	0	0	43	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie zawierciańskim. Stan w końcu 2013 roku.

⁶ Obejmuje osoby niespełniające jednocześnie dwóch warunków:

- nieposiadające świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego,
 - nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 6 miesięcy w tym samym zawodzie.
- (zgodnie z wymienionymi wyżej kryteriami w grupie tej ujęte są również osoby które ukończyły licea ogólnokształcące).

Powyższe dane dotyczą 13 zawodów, które zawierają najliczniejszą grupę bezrobotnych. Nie licząc osób bez zawodu można zauważyć, że na czele rankingu znalazły się osoby posiadające zawód sprzedawcy. Stanowią one 4,4% całej populacji bezrobotnych czyli o 0,1% więcej niż w poprzednim roku. Pozostałe zawody nieznacznie zmieniły zajmowane pozycje w odniesieniu do analogicznego zestawienia za 2012 rok..

Analizując strukturę bezrobotnych według grup zawodowych należy stwierdzić, iż szczególnie duży udział miała grupa - robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni. Grupa ta stanowiła ponad 15% ogółu bezrobotnych. Kolejne grupy przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w ujęciu procentowym.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem	w tym				
			Kobiety	Absolwenci		Powyżej 12 miesięcy	
				razem	kobiety	razem	kobiety
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	15,3734	2,7409	5,1723	0,7813	16,6118	3,8113
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	9,7078	5,6435	6,8965	2,3438	9,3852	6,0798
52	Sprzedawcy i pokrewni	6,8203	12,5474	3,4482	6,2501	7,9305	14,3397
51	Pracownicy usług osobistych	6,5097	10,6416	9,0516	12,5002	5,8659	9,9819
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	6,2499	0,4192	0,8621	0	7,4613	0,3629
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	5,6167	9,4162	7,7584	10,9377	4,7865	8,6205
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	5,3895	6,804	1,2931	1,5625	5,7719	8,0762
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	4,8702	7,4169	12,07	15,6236	3,6133	5,5354
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,6688	1,9024	0,862	0	4,7395	2,45
32	Średni personel do spraw zdrowia	3,4739	5,9656	3,8793	4,6876	3,1441	5,4445
74	Elektrycy i elektronicy	3,3279	0,4836	3,4483	0	3,6602	0,9074
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	3,1493	5,5142	0,431	0	4,0357	7,0779
23	Specjaliści nauczania i wychowania	3,1007	5,5466	7,3276	12,5	2,487	4,3557

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie zawierciańskim. Stan w końcu 2013 roku.

1.2. Napływ i struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodów

W 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu status osoby bezrobotnej otrzymało 10 358 osób w tym 4 965 kobiet. W porównaniu do 2012 roku liczba rejestracji zwiększyła się o 469 osób (tj. 4,7%). Tabela 3 przedstawia zawody, w których odnotowano największy napływ bezrobotnych.

Tabela 3. Napływ bezrobotnych wg zawodów.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym		
			kobiety	Absolwenci	
				razem	kobiety
0	Bez zawodu	2306	1089	415	217
522301	Sprzedawca*	368	334	21	21
722204	Ślusarz*	284	3	4	0
331403	Technik ekonomista*	279	250	19	19
311504	Technik mechanik*	196	12	3	0
723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	178	0	16	0
711202	Murarz*	168	0	0	0
512001	Kucharz*	146	116	19	13
235107	Pedagog	137	130	43	42
741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	128	4	1	0
722314	Tokarz w metalu	119	5	1	0
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	117	93	4	4
723105	Mechanik samochodów osobowych	114	0	1	0
753105	Krawiec*	112	106	2	2
242217	Specjalista administracji publicznej	109	80	17	12
411004	Technik prac biurowych*	105	97	8	5
931301	Robotnik budowlany	105	0	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

Jak można zaobserwować, większość zawodów wśród osób rejestrujących się pokrywa się z tymi o najwyższej liczbie bezrobotnych. Podobnie też na czele rankingu napływu bezrobotnych znalazł się zawód sprzedawcy co stanowi 3,6% ogółu bezrobotnych.

Analizując strukturę napływu bezrobotnych według grup zawodowych również można zaobserwować, iż szczególnie duży udział odnotowano w grupie – robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni. I podobnie też grupa ta stanowiła ponad 15% ogółu bezrobotnych rejestrujących się w 2013 roku. W tabeli 4 zilustrowano strukturę napływu bezrobotnych wg grup zawodowych.

Tabela 4. Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w ujęciu procentowym.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem	w tym		
			Kobiety	Absolwenci	
				razem	kobiety
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	15,3005	1,8576	5,4813	0,2506
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	10,0098	5,1342	4,148	1,0025
51	Pracownicy usług osobistych	6,4333	10,5006	10,3703	14,2857
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	6,3711	9,8814	11,111	12,5313
52	Sprzedawcy i pokrewni	6,3467	11,4545	4,8889	7,7695
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	5,2535	0,3096	1,0369	0
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	5,1789	8,7977	5,1849	7,0175
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	4,471	5,5728	1,6295	2,005
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,9371	4,1538	11,9997	11,0275
23	Specjaliści nauczania i wychowania	3,8498	6,8112	10,0771	15,5391
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	3,5394	4,9536	8,4444	7,7695
32	Średni personel do spraw zdrowia	3,2414	5,5986	3,7036	5,2632
74	Elektrycy i elektronicy	3,0551	0,3096	2,074	0
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,0426	1,6512	1,6295	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-2a Struktura napływu bezrobotnych według grup zawodowych w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

1.3. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Przy tworzeniu rankingu zawodów generujących długotrwałe bezrobocie⁷ posłużono się wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia. Wartość wskaźnika informuje, ile procent bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie pozostaje w rejestrach powiatowych urzędów pracy co najmniej 12 miesięcy. Im większa wartość, tym więcej osób jest długotrwałe bezrobotnych w danym zawodzie. W tabeli 5 wyodrębniono grupy zawodów, w których na koniec roku zarejestrowanych było przynajmniej 28 bezrobotnych. Poniższe dane wskazują, że do grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie należą m. innymi: ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych oraz pomoce domowe i sprzątaczkę.

⁷ Udział zarejestrowanych bezrobotnych, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w danym zawodzie do ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie.

Tabela 5. Grupy zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
"96"	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,5893
"91"	Pomoce domowe i sprzątaczk	0,5814
"63"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,4643
"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,4469
"73"	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,4433
"41"	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	0,4206
"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,4130
"52"	Sprzedawcy i pokrewni	0,4024
"74"	Elektrycy i elektronicy	0,3805
"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,3738

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-7 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

W omawianym aspekcie pominięto mniej liczne grupy zawodów w związku z tym, iż w sytuacji gdzie dany zawód reprezentuje tylko 1 osoba bezrobotna i jednocześnie pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych powyżej roku, wskaźnik o maksymalnej wartości (1) nie daje nam reprezentatywnej informacji na temat zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

Na przeciwległym biegunie, który charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia uplasowały się takie grupy zawodów jak: specjaliści do spraw zdrowia (0,1636) oraz specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury (0,1916). Oznacza to, że osoby zarejestrowane w tych grupach nie są zagrożone długotrwałym bezrobociem.

Należy również zwrócić uwagę na to, iż wiele osób bezrobotnych posiada oprócz zawodu wyuczonego inne kwalifikacje zawodowe, lecz do celów statystycznych mogą być przypisane tylko do jednego zawodu.

2. Analiza wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej według zawodów

2.1. Oferty pracy według zawodów i ich grup

W 2013 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu wpłynęło 3 136 ofert pracy⁸, tj. o 209 (7,1%) więcej niż w poprzednim roku. W niniejszym opracowaniu przez ofertę pracy rozumie się jedno wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej w tym zatrudnienie subsydiowane, staże i prace społecznie użyteczne. Tabela 6 przedstawia najczęściej zgłaszane oferty pracy wg zawodów.

Tabela 6. Oferty pracy wg zawodów.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
		zgłoszone w 2013 roku	zgłoszone w końcu 2013 roku
515303	Robotnik gospodarczy	328	0
522301	Sprzedawca*	179	4
411004	Technik prac biurowych*	171	0
751101	Garmażer	111	0
931301	Robotnik budowlany	92	3
711202	Murarz*	74	0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	71	12
911207	Sprzątaczką biurową	70	1
712301	Monter ociepleń budynków	57	0
962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	53	0
524404	Telemarketer	50	0
334306	Technik administracji*	46	0
332203	Przedstawiciel handlowy	43	1
711601	Brukarz	43	0
411003	Pracownik kancelaryjny	40	0
723103	Mechanik pojazdów samochodowych*	39	3
931203	Meliorant	39	0
432103	Magazynier	38	0
513101	Kelner*	37	5
512001	Kucharz*	30	2
722307	Operator obrabiarek skrawających*	30	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-3 Oferty pracy wg zawodów w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

⁸ Suma zgłoszonych przez pracodawców wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz miejsc aktywizacji zawodowej (m. in. stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac społecznie użytecznych).

Jak obrazuje powyższa tabela, najwięcej ofert pracy odnotowano w zawodach: robotnik gospodarczy, których udział w ogólnej liczbie kształtował się na poziomie 10,5%, sprzedawca (5,7%), technik prac biurowych (5,5%), garmazer (3,5%), robotnik budowlany (2,9%). Podobnie przedstawiała się sytuacja w poprzednim roku.

W tabeli 7 przedstawiono strukturę ofert pracy wg grup zawodowych.

Tabela 7. Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w ujęciu procentowym.

Kod zawodu	nazwa zawodu	Oferty pracy	
		zgłoszone w 2013 roku	zgłoszone w końcu 2013 roku
51	Pracownicy usług osobistych	14,6026	9,0909
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	11,7348	0
52	Sprzedawcy i pokrewni	9,3749	5,0505
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	8,4821	17,1717
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	7,8763	0
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	5,7399	7,0707
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	5,5167	22,2223
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,0702	4,0404
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	3,986	4,0404
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	3,2209	4,0404
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	3,0294	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

Powyższe dane wskazują na to, iż najwięcej ofert pracy zarejestrowano w grupach zawodowych: pracownicy usług osobistych – 14,6% w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert, robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 11,7%, sprzedawcy i pokrewni – 9,4%.

2.2. Zawody ze względu na szansę uzyskania oferty

Wskaźnik szansy uzyskania oferty⁹ informuje nas, w jakich zawodach jest największa szansa uzyskania pracy. Im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większa jest szansa uzyskania pracy. W tabeli 8 wyodrębniono grupy zawodów, które wykazały najwyższą wartość.

Tabela 8. Zawody zgłoszone w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik szansy uzyskania oferty
"44"	Pozostali pracownicy obsługi biura	0,3651
"94"	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	0,2188
"41"	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	0,1953
"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,1689
"96"	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,1480
"12"	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0,1053
"14"	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0,1000
"51"	Pracownicy usług osobistych	0,0966
"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,0796
"91"	Pomoce domowe i sprzątaczk	0,0778
"43"	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	0,0771
"34"	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,0721
"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,0633
"52"	Sprzedawcy i pokrewni	0,0632

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-10 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie zawierciańskim w 2013 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

Reasumując należy stwierdzić, że zgodnie z metodologią MPiPS dotyczącą określenia zawodów z największą szansą uzyskania oferty, znalazły się osoby w takich grupach zawodowych jak: pozostali pracownicy obsługi biura oraz pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki. Jednakże należy zauważyć, że znalezienie się w grupie zawodowej, która ma wysoki wskaźnik szansy uzyskania oferty nie daje gwarancji uniknięcia długotrwałego bezrobocia, np. grupa zawodów sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni, znajduje się zarówno w grupie zawodów, które mają jeden z najwyższych wskaźników szansy uzyskania oferty a jednocześnie należy do grupy zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

⁹ Wynik dzielenia średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie, będących w dyspozycji powiatowego urzędu pracy przez średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie.

Biorąc pod uwagę najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty (0) który oznacza, że były zarejestrowane osoby bezrobotne, ale urząd nie dysponował ofertami pracy, zaliczymy takie grupy zawodów jak: kierownicy do spraw produkcji i usług (6 osób); rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (28 osób); żołnierze szeregowi (1 osoba); sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach (1 osoba) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni (5 osób). Jednakże analogicznie jak przy wskaźniku zawodów generujących długotrwałe bezrobocie bardzo nieliczne grupy zawodów nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania, że dany zawód daje bardzo małą szansę uzyskania zatrudnienia. Na przykład osoby w grupie zawodowej: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni mają szansę podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy, np. w jednostkach samorządu terytorialnego, które nie zgłaszają ofert pracy do PUP, lecz często rekrutują pracowników jedynie poprzez ogłoszenia o naborze na wolne stanowisko urzędnicze.

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

3.1. Zawody deficytowe

Zawodem deficytowym nazywamy zawód, na który występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Analizy dokonano w oparciu o przyjęty wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów¹⁰. Dla zawodów deficytowych wskaźnik ten przyjmuje wartość $W > 1,1$.

W tabelach rankingowych, które zawierają wykaz zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie uwzględniono tych, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) wynosi odpowiednio MAX lub 0 a także tych, które kończą się cyframi 90 (pozostali...)¹¹.

Biorąc pod uwagę ranking zawodów deficytowych na poziomie 6-cyfrowego kodu zawodu, najwyższy wskaźnik intensywności deficytu odnotowano w zawodach: monter ociepleń budynków, glazurnik, operator koparko-ładowarki, garmażer, kierowca lokomotywy spalinowej, meliorant.

W tabeli 9 ujęto 35 zawodów deficytowych, wykazujących najwyższy wskaźnik intensywności deficytu. Można przyjąć, że osoby posiadające poniższe zawody powinny mieć mniejsze trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy.

¹⁰ Udział średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym okresie.

¹¹ Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela 9. Ranking zawodów deficytowych.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"712301"	Monter ociepleń budynków	4,7500	0,0833	-4,6667	57,0000
"712202"	Glazurnik	1,5000	0,0833	-1,4167	18,0000
"811105"	Operator koparko - ładowarki	1,1667	0,0833	-1,0833	14,0000
"751101"	Garmażer	9,2500	0,7500	-8,5000	12,3333
"831102"	Kierowca lokomotywy spalinowej	0,8333	0,0833	-0,7500	10,0000
"931203"	Meliorant	3,2500	0,3333	-2,9167	9,7500
"712303"	Tynkarz	0,6667	0,0833	-0,5833	8,0000
"812118"	Tłoczarz w metalu	2,0000	0,2500	-1,7500	8,0000
"241202"	Doradca finansowy	1,2500	0,1667	-1,0833	7,5000
"412001"	Sekretarka	1,5833	0,2500	-1,3333	6,3333
"422603"	Rejestratorka medyczna	0,5000	0,0833	-0,4167	6,0000
"441203"	Listonosz	0,5000	0,0833	-0,4167	6,0000
"711101"	Konserwator budynków	0,5000	0,0833	-0,4167	6,0000
"261901"	Asystent prawny	0,4167	0,0833	-0,3333	5,0000
"524302"	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	0,4167	0,0833	-0,3333	5,0000
"422602"	Recepcjonista	1,7500	0,4167	-1,3333	4,2000
"832202"	Kierowca samochodu dostawczego	2,0833	0,5000	-1,5833	4,1667
"515303"	Robotnik gospodarczy	27,3333	6,6667	-20,6667	4,1000
"252101"	Administrator baz danych	0,3333	0,0833	-0,2500	4,0000
"252301"	Administrator sieci informatycznej	0,3333	0,0833	-0,2500	4,0000
"332203"	Przedstawiciel handlowy	3,5833	0,9167	-2,6667	3,9091
"524902"	Doradca klienta	1,5833	0,4167	-1,1667	3,8000
"722313"	Tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	0,5833	0,1667	-0,4167	3,5000
"811104"	Operator koparki	0,5833	0,1667	-0,4167	3,5000
"524404"	Telemarketer	4,1667	1,2500	-2,9167	3,3333
"711601"	Brukarz	3,5833	1,1667	-2,4167	3,0714
"515301"	Gospodarz domu	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
"531103"	Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
"711402"	Betoniarz - zbrojarz*	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
"752208"	Stolarz meblowy	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
"818303"	Operator urządzeń pakujących	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
"831201"	Dróżnik przejazdowy	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
"834202"	Operator maszyn drogowych	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
"834204"	Operator sprzętu ciężkiego	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
"911203"	Pokojowa	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

3.2. Zawody zrównoważone

Zawód zrównoważony to taki, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu. Wykazuje się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów w przedziale ($0,9 \leq W \leq 1,1$). Zawody te zostały ujęte w tabeli 10.

Tabela 10. Zawody zrównoważone.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"311502"	Kontroler jakości wyrobów mechanicznych	0,5833	0,5833	0	1
"264201"	Dziennikarz	0,5000	0,5000	0	1
"821105"	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	0,5000	0,5000	0	1
"242307"	Specjalista do spraw kadr	0,3333	0,3333	0	1
"341203"	Opiekun w domu pomocy społecznej*	0,2500	0,2500	0	1
"122102"	Kierownik działu sprzedaży	0,1667	0,1667	0	1
"712501"	Monter / składacz okien	0,1667	0,1667	0	1
"816003"	Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego*	0,1667	0,1667	0	1
"834101"	Kierowca ciągnika rolniczego	0,1667	0,1667	0	1
"214205"	Inżynier budownictwa - urządzenia, instalacje i sieci energetyczne	0,0833	0,0833	0	1
"311201"	Kosztorysant budowlany	0,0833	0,0833	0	1
"311908"	Technik akustyk	0,0833	0,0833	0	1
"325502"	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy	0,0833	0,0833	0	1
"334402"	Sekretarka medyczna	0,0833	0,0833	0	1
"524301"	Akwizytor	0,0833	0,0833	0	1
"532201"	Opiekunka domowa	0,0833	0,0833	0	1
"713303"	Kominiarz*	0,0833	0,0833	0	1
"721302"	Błacharz budowlany	0,0833	0,0833	0	1
"811407"	Operator urządzeń wytwórczych mieszanek betonowych	0,0833	0,0833	0	1
"814204"	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	0,0833	0,0833	0	1
"817203"	Operator pras w produkcji drzewnej	0,0833	0,0833	0	1
"821902"	Monter mebli	0,0833	0,0833	0	1
"832201"	Kierowca mechanik	0,0833	0,0833	0	1
"932910"	Pomocnik piekarza	0,0833	0,0833	0	1
"941101"	Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	0,0833	0,0833	0	1
"962901"	Bileter	0,0833	0,0833	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

3.3. Zawody nadwyżkowe

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć taki, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Tabela 11 zawiera zestawienie 30 zawodów nadwyżkowych w powiecie zawierciańskim w 2013 roku, wg wskaźnika intensywności nadwyżki $W < 0,9$.

Tabela 11. Ranking zawodów nadwyżkowych.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"331403"	Technik ekonomista*	0,0833	23,2500	23,1667	0,0036
"235107"	Pedagog	0,0833	11,4167	11,3333	0,0073
"242217"	Specjalista administracji publicznej	0,1667	9,0833	8,9167	0,0183
"311204"	Technik budownictwa*	0,1667	8,2500	8,0833	0,0202
"251902"	Specjalista zastosowań informatyki	0,0833	3,0833	3,0000	0,0270
"241306"	Specjalista do spraw finansów	0,0833	2,6667	2,5833	0,0312
"311303"	Technik elektryk*	0,1667	5,3333	5,1667	0,0312
"241103"	Specjalista do spraw rachunkowości	0,0833	2,5833	2,5000	0,0323
"311101"	Laborant chemiczny	0,0833	2,1667	2,0833	0,0385
"214102"	Inżynier organizacji i planowania produkcji	0,0833	2,0833	2,0000	0,0400
"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,1667	4,1667	4,0000	0,0400
"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,5833	10,6667	10,0833	0,0547
"233006"	Nauczyciel historii	0,0833	1,5000	1,4167	0,0556
"322001"	Dietetyk*	0,0833	1,5000	1,4167	0,0556
"712904"	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie*	0,1667	2,7500	2,5833	0,0606
"351203"	Technik informatyk*	0,5000	8,1667	7,6667	0,0612
"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,6667	9,5000	8,8333	0,0702
"932901"	Konserwator części	0,0833	1,0833	1,0000	0,0769
"721306"	Blacharz samochodowy*	0,2500	3,1667	2,9167	0,0789
"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,5833	7,2500	6,6667	0,0805
"213303"	Specjalista ochrony środowiska	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
"214903"	Inżynier automatyki i robotyki	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
"311932"	Technik włókiennik*	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
"711503"	Stolarz budowlany	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
"752205"	Stolarz*	0,2500	2,7500	2,5000	0,0909
"722204"	Ślusarz*	2,1667	23,6667	21,5000	0,0915
"234113"	Nauczyciel nauczania początkowego	0,1667	1,6667	1,5000	0,1000
"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	0,1667	1,6667	1,5000	0,1000
"742110"	Monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej	0,0833	0,8333	0,7500	0,1000
"522305"	Technik handlowiec*	0,5833	5,7500	5,1667	0,1014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

Wśród zawodów nadwyżkowych znalazły się takie jak: technik ekonomista, pedagog, specjalista administracji publicznej, technik budownictwa, specjalista zastosowań informatyki i inne. Należy zwrócić uwagę, że zawody nadwyżkowe występują na rynku pracy częściej niż zawody deficytowe.

3.4. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD¹²

Kolejnym ważnym aspektem podlegającym analizie jest struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD. Pokazuje nam, w których sekcjach zgłoszono oferty pracy jak również ilu bezrobotnych pracowało przed zarejestrowaniem się w PUP. Dane przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w ujęciu procentowym.

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2013 roku	Oferty pracy zgłoszone w 2013 roku
Ogółem	100,0000	100,0000
Przetwórstwo przemysłowe	22,4658	18,9413
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	16,5636	15,8482
Działalność nie zidentyfikowana	14,9306	0,0000
Budownictwo	12,2011	15,2423
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4,8641	6,6964
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4,7125	13,4885
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4,2226	2,6148
Transport i gospodarka magazynowa	3,0328	4,9745
Edukacja	3,0328	2,8380
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,9745	4,0179
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,3562	3,0612
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1,7613	3,8265
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,7380	1,9133
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,3531	3,0293
Pozostała działalność usługowa	1,0965	1,3074
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,9332	0,5740
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,7815	1,1161
Informacja i komunikacja	0,6415	0,3508
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,1750	0,1276
Górnictwo i wydobywanie	0,1633	0,0319
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0,0000	0,0000
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0,0000	0,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli: T-II/P-9a Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie zawierciańskim w 2013 roku.

¹² Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. z 2007 nr 251 poz. 1885 oraz Dz. U. z 2009 nr 59 poz. 489) - wpis podmiotów podejmujących działalność do Ewidencji Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego oraz Krajowej Ewidencji Podatników następuje według PKD 2007

Wśród ogólnej liczby rejestrujących się w 2013 roku bezrobotnych (10 358) - 82,8% stanowiły osoby, które wcześniej pracowały. Z uzyskanych danych wynika, iż na koniec 2013 roku najwięcej bezrobotnych z terenu powiatu zawierciańskiego, posiadających doświadczenie zawodowe zarejestrowanych było w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (1 926 osób); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (1 420 osób); działalność niezidentyfikowana (1 280 osób) oraz budownictwo (1 046 osób).

Biorąc pod uwagę napływ ofert pracy należy stwierdzić, że wolne stanowiska pracy zgłaszali przede wszystkim pracodawcy w sektorach: przetwórstwo przemysłowe (594 ofert); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (497 ofert); budownictwo (478 ofert) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (423 ofert).

Reasumując powyższe należy stwierdzić, że w roku 2013 sekcje PKD w których było najwięcej ofert pracy pokrywały się z sekcjami o największej liczbie bezrobotnych. W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym sytuacja przedstawia się bardzo podobnie.

Podsumowanie

Zaprezentowany raport w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za rok 2013 prowadzi do następujących konkluzji:

- na koniec grudnia 2013 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu wynosiła 7 581 osób i w stosunku do końca 2012 roku była niższa o 306 osób tj. o 3,9%;

- na przestrzeni roku poziom bezrobocia zmniejszył się w populacji bezrobotnych posiadających zawód o 187 osób tj. 2,9% oraz wśród bezrobotnych bez zawodu o 119 osób tj. 7,7 %;

- spośród zarejestrowanych bezrobotnych zdecydowana większość tj. 6 160 osób posiadała zawód, co stanowiło 81,3% ogółu bezrobotnych. Dominującymi okazały się zawody: sprzedawca, ślusarz i technik ekonomista. Zanotowano również duży napływ do bezrobocia osób w tych zawodach;

- analizując strukturę bezrobotnych według grup zawodowych należy stwierdzić, iż szczególnie duży udział miała grupa – robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni. Stanowiła ponad 15% ogółu bezrobotnych;

- do grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie należą m. innymi: ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych oraz pomoce domowe i sprzątaczkę. Na przeciwległym biegunie uplasowały się grupy: specjaliści do spraw zdrowia oraz specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury, w których można zakładać, że zarejestrowane osoby nie są zagrożone długotrwałym bezrobociem;

- w analizowanym okresie sprawozdawczym zgłoszono 3 136 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. W porównaniu do analogicznego okresu 2012 roku liczba wolnych miejsc pracy była wyższa o 209 ofert tj. 7,1%;

- zgłoszone oferty pracy najczęściej były kierowane do posiadających zawody: robotnik gospodarczy, sprzedawca, technik prac biurowych. W dużej mierze były to subsydiowane miejsca pracy zgłoszone w ramach np.: stażu, robót publicznych lub prac społecznie użytecznych;

- według wskaźnika szansy uzyskania oferty należy stwierdzić, że największą szansę uzyskania pracy mają osoby w takich grupach zawodowych jak: pozostali pracownicy obsługi biura oraz pracownicy przygotowujący posiłki;

- w roku 2013 sekcje PKD w których było najwięcej ofert pracy pokrywały się z sekcjami o największej liczbie bezrobotnych. W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym sytuacja przedstawia się bardzo podobnie;

- w rankingu zawodów deficytowych czołowe miejsce zajmują: monter ociepleń budynków (0 osób zarejestrowanych i 57 ofert pracy), glazurnik (2 osoby zarejestrowane i 18 ofert pracy), operator koparko – ładowarki (2 osoby zarejestrowane i 14 ofert pracy) oraz garmażer (3 osoby zarejestrowane i 111 ofert pracy). Jedyny zawód, który duplikuje się w rankingu z 2012 roku to garmażer, który charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem deficytu;

- zidentyfikowano 26 zawodów, które wykazują równowagę na rynku pracy. Są to między innymi: specjalista do spraw kadr, sekretarka medyczna, pracownik przygotowujący posiłki typu fast food, monter mebli;

- w rankingu zawodów nadwyżkowych czołowe miejsce zajmują: technik ekonomista (234 bezrobotnych i 1 oferta pracy), pedagog (89 bezrobotnych i 1 oferta pracy), specjalista administracji publicznej (56 bezrobotnych i 2 oferty pracy) oraz technik budownictwa (58 bezrobotnych i 2 oferty pracy).

Powyższa analiza nie dostarcza kompleksowej informacji o rzeczywistej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Stanowi jedynie częściową diagnozę, ponieważ oparta jest wyłącznie na danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż nie wszyscy bezrobotni są faktycznie zainteresowani pracą jak również nie wszyscy pracodawcy zgłaszają do urzędu wolne miejsca pracy. Część osób bezrobotnych sklasyfikowana jest w zawodzie wyuczonym a część w wykonywanym, lecz w momencie rejestracji może być przypisany tylko jeden, wiodący. Często zdarza się też, że w ciągu roku do urzędu trafiają oferty pracy od tych samych pracodawców i na te same stanowiska, co nie pozwala precyzyjnie określić struktury zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Spis tabel

Tabela 1. Bezrobotni wg zawodów

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w ujęciu procentowym

Tabela 3. Napływ bezrobotnych wg zawodów

Tabela 4. Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych w ujęciu procentowym

Tabela 5. Grupy zawodów generujących długotrwale bezrobocie

Tabela 6. Oferty pracy wg zawodów

Tabela 7. Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w ujęciu procentowym

Tabela 8. Zawody zgłoszone w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Tabela 9. Ranking zawodów deficytowych

Tabela 10. Zawody zrównoważone

Tabela 11. Ranking zawodów nadwyżkowych

Tabela 12. Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w ujęciu procentowym

*Opracowała:
Bernarda Gębarska – pośrednik pracy
Centrum Aktywizacji Zawodowej
Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu*